

Ældreplejen gennem to generationer og de ansattes arbejdsmiljø

Hvad begejstrer- hvad belaster

Fortalt af stemmer indefra

”Ældreplejen gennem to generationer” af Dorrit Pedersen og Ida-Elisabeth Andersen,
Forlaget Munksgaard, marts 2016

Fødeår	Første arbejdsår	Uddannelse	fase 1 (1956-1972)	fase 2 (1973-1986)	fase 3 (1986-1997)	fase 4 (1997-2001)	fase 5 (2002-2010)	fase 6 (2011-)
			Hjemmehjælpen ser dagens lys	bistands-loven I	Under bistands-loven II	Service-loven/	Fritvalg/Kvalitets-reform	Rehabilitering
			Husmorepoken/ Længst mulig i eget hjem/ udbygning af plejehjem	Uddannelseskrav/ Opbremsning af plejeboliger	Faglig standardisering So-su-uddannelsen 1991	Kvalitetsstandarder/ IFælles sprog/ Digitalisering	Almen-gørelse af Fælles sprog I/ Fælles sprog II	Rehabilitering og frivillig indsats
1948	1963	Sygehjælper	Birgit	Birgit	Birgit	Birgit	Birgit	Birgit
1955	1972	Sygehjælper	Helle	Helle	Helle	Helle	Helle	helle
1955	1978	Hjemme hjælper /so-su		Ulla	Ulla	Ulla	Ulla	Ulla
1938	1978	Hjemme hjælper/		Kirsten	Kirsten	Kirsten		
1967	1985	SoSu-hjælper			Heidi	Heidi	Heidi	Heidi
1978	2000	SoSu-hjælper				dorthe	dorthe	dorthe
1984	2003	SoSu-hjælper					Kristoffer	Kristoffer
1986	2004	Sosu-hjælper					Louise	Louise
1971	2009	SoSu-assistent					Jasmin	Jasmin

Hjemmeplejen under husmorepoken 1960-1990:

- Praktiske kvinder
- Allehånde opgaver
- Hjemmets behov er i fokus
- Tid, stabilitet, relationer bygges op over tid

En erfaren hjemmehjælper s opgaver 1975

- *”Hvad laver jeg? Vasker patienten, (og bader) ordner fjdder, vasker hår, sætter curler i, friserer, barberer dem, klipper negle (fingre, tæer), børster tænder, drypper øjne, rensr sår, holder ved cigarettcn, mens han ryger, tager temperaturen, klæder dem på, hjælper dem på toilettet, spritter dem, lapper rent som sengetøj, læser morgen- og aftenandagt, laver alt mad, bager og serverer det. Ringer efter medicin hos lægen, køber ind og går i banken og på posthuset, kører dem til damefrisør, vasker op, vasker gulv, tørrer støv af, støvsuger, pudser, vasker og maler vinduer, vasker gardiner, pudser sølvtøj, vasker trapper og ferniserer bagtrapper, køber tøj, gulvtæpper og og lamper , køber gaver, skriver breve, julekort, læser bøger, aviser, sætter skraldespandssække på, hejser flag, går på møntvaskeri, vasker tøj, gør gyngestol i stand, anbringer på plejehjem, går til øjenlæge efter recept, kører på kirkegården og ordner gravsted og vasker gravsten, kører til fodlæge, maler sokkel som sengetøj, læser morgen- og aftenandagt, laver alt mad, bager og serverer det. Ringer efter medicin hos lægen, køber og sætter blomster ind, passer telefon, fodrer høns, hunde og katte, skrubber og maler altan, sår køkkenhave, graver det op og gør det i stand og nedfryser, planter blomster om, gør frugt i stand til fryseren, sætter plastik for vinduerne. Tager forsatsvinduer på og af, stryger, bærer havemøbler, ordner tøj, pudser sko, tapetserer, hyggesnak og kaffe, skifter sengetøj, tømmer natpotten, pudser vinduer, hvidter loft, vasker vægge af, sømmer gardiner op, slår græs, kører på skadestue, snakker personlige problemer, trøster, rensr gebis, hjælper fra seng til kørestol, sprøjter køkken for kakkellakker og myrer, ordner socialkontor, skifter hyldepapir, betaler husleje, boner gulve, sætter tætningslister på, rengøring, efter køkkenbrand, bærer frugt og kartofler i kælderen, går tur, laver juledekorationer og pynter til jul, tømmer kateder, skifter pose på kateder, synger med patienten, gør en død klient i stand, træner den lammede, sylter, masserer benene, giver lavement, og meget, meget mere” (en erfaren hjemmehjælper fra Ålborg 1975).*

Heidi: En ung udekørende aftenvagt

Hjemmeplejen

- Ullas fortælling (1978-) ”det var hende, der lavede mad til mig”
- Heidis fortælling (1985-2004) ”Vi startede med at have tre på en dag”

Forandring bliver hverdagskost: Standardisering er tidens løsen

- Uniformering- 1980'erne
- Social-og sundhedsuddannelserne 1991-
- Kvalitetstandarder 1998-
- Fællessprog 2002-
- BUM-modellen og frit valg 2002-
- Opstramning af tildelingskriterier for hjælp
- Mere og flere komplekse borgere i hjemmeplejen
- Fart på omstruktureringer
- Den sociale omsorg udgrænses af hjemmeplejen

Uniformering af hjemmeplejen

Standardiseringsepoken

- hvad begejstrer, hvad belaster

- Jasmins fortælling, social – og sundhedsassistent siden 2009. ”vi prøver at være menneskelige”
- Dortes fortælling, social-og sundhedshjælper siden 2000. ”de får minutter i pakker”
- Louises fortælling, social –og sundhedshjælper siden 2004. ”vi ligger på rad og række”

Paradokset i ældreplejen

- På den ene side:
- *Faget opkvalificeres, arbejdet bliver mere komplekst, (de gamle bliver mere syge og mere plejekrævende), den enkelte får større eneansvar,*
- På den anden side:
- *Reduceres råderummet for de ansatte: arbejdet styres og kontrolleres udefra gennem tid - og opgavestandarder.*
- *Faget reduceres: Den sociale omsorg udgrænses.*
- Det betyder, at :
- *De ansatte intensiverer/ kompenserer i dagligdagen for at opretholde medmenneskeligheden i deres arbejde. Medmenneskeligheden som en af fagets kerneværdier bliver en stressfaktor i arbejdet.*

Coping

- Fælles kampråb
- *”jeg kan godt finde ud af at snakke med borgeren, samtidig med at jeg udfører opgaverne på min køreliste- og det skal jo ikke gå ud over borgeren, at jeg føler mig presset.”*

Social anerkendelse

Det bliver nok aldrig til, at det er lige så anerkendt at være social- og sundheds-hjælper som at være pilot. Men hvis man bare kan sige – nej, godt håndværk! – i forbindelse med social- og sundhedsuddannelserne så er vi kommet et rigtig godt stykke vej. At den bliver socialt anerkendt som en god faglig uddannelse, med et højt fagligt niveau. Det er rigtig vigtigt.